

<https://doi.org/10.15388/SMVK.2026>

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVIII KONFERENCIJA

Vilnius, 2026 m. gegužės 8 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė VU MF
mokslo specialistė Urtė ŽAKARYTĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2026

Mokslo komitetas:

dr. Mindaugas Kvietkauskas
doc. dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Lina Malinauskienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
dr. Laura Lukavičiūtė-Navickienė
asist. dr. Agnė Abraitienė
gyd. rez. Domas Grigoravičius
doc. dr. Indrė Trečiokienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
dokt. Ignas Karnas
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
lekt. gyd. Andrius Apšega
jaun. asist. dr. Andrius Žučenka
jaun. asist. Ieva Kubiliūtė
prof. dr. Pranas Šerpytis

lekt. Artūras Mackevičius
asist. dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
dr. Audra Brazauskaitė
asist. dr. Diana Sukackienė
asist. dr. Žilvinas Chomanskis
prof. dr. Kristina Ryliškienė
asist. dr. Rokas Borusevičius
doc. dr. Saulius Galgauskas
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
gyd. rez. Kristina Lialytė
gyd. rez. Viktorija Mickevičiūtė
asist. dr. Dalia Krivaitienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas

prof. dr. (HP) Edvardas Danila
prof. dr. Nomeda Rima Valevičienė
asist. dr. Tomas Aukštikalnis
lekt. Mykolas Udrys
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
vyr. lekt. dr. Andrius Bleizgys
gyd. rez. Dominykas Budrys
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dokt. gyd. rez. Ugnė Mickevičiūtė
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigita Lesinskienė
asist. dr. Jelena Stanislavovienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Austėja Zubauskaitė
Giedrė Zdanavičiūtė
Arshia Tabassum Abdul Rahman
Ieva Jankūnaitė
Gabija Balčiūnaitė
Gabrielė Gudelytė
Marija Šarnauskaitė
Antanas Simonas Garuolis
Gabrielė Jurytė
Kornelija Klinkaitė
Nursat Gazizov
Sofija Šestak
Mindaugas Smetaninas
Deimantė Šerniūtė
Eva Kriaučiūnaitė
Edas Leščinskis
Agata Bruzgul
Erika Vaitkutė
Ugnė Mickutė

Gabija Mūraitė
Augustė Melaikaitė
Artemij Morozov
Raminta Kastecakaitė
Gustė Šuliuskaitė
Karolina Karneckaitė
Eglė Žulpaitė
Sylvia Rogoža
Gabrielė Jonauskaitė
Agnė Vasiulytė
Rūta Uksaitė
Roman Blinov
Marija Sarafinaitė
Eglė Valčiukaitė
Paulė Kergytė
Milda Černytė
Julija Grigaitytė
Dovydas Stankevičius
Greta Ramonaitė

Silvija Černiauskaitė
Danial Heidar
Edgaras Zaboras
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabija Marčiulaitytė
Achila Kasandra Lunkė
Meda Petrylaitė
Ernestas Gulbickis
Radvilė Kadytė
Julija Šnipaitytė
Smiltė Vaišvilaitė
Evelina Dakševičiūtė
Alicija Šavareikaitė
Elinga Inčirauskaitė
Milda Eleonora Griciūtė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2026

© Vilniaus universitetas, 2026

PSIČIKOS SUTRIKIMŲ GYDYMAS TARPUKARIO VILNIUJE: NUO PSICHOEDUKACIJOS IKI INSULINO KOMŲ TERAPIJOS

Autorė. Augustė KRIAUCĖLIŪNAITĖ, VI kursas.

Vadovė. Dr. Eglė SAKALAUSKAITĖ-JUODEIKIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Neurologijos ir neurochirurgijos klinika.

Tikslas. Išanalizuoti tarpukario (1918–1939) Vilniuje taikytus psichikos sutrikimų gydymo metodus, palyginti juos su kitomis Europos šalimis.

Metodai. Išanalizuota dešimt tarpukario Vilniuje publikuotų mokslinių darbų psichikos sutrikimų gydymo tema (lenkų ir vokiečių kalbomis). Taikyti kokybiniai tyrimo metodai: pirminių šaltinių istorinė aprašomoji analizė ir sintezė. Lyginamajai analizei naudoti įvairūs moksliniai šaltiniai (apžvalginiai straipsniai, medicinos istorijos publikacijos), nagrinėjantys XX a. pirmosios pusės Europos psichiatriją.

Rezultatai. Tarpukario Vilniuje daugiausiai nagrinėtos šizofrenija ir maniakinės-depresinės psichozė. Vilniaus psichiatras Adolfas Falkowskis (1886-1965) pabrėžė švietimo svarbą – ligoniams aiškinta jų ligos prigimtis, skatintas tinkamas elgesys, ugdyti socialiniai įgūdžiai, taikyta darbo terapija. Pripažinta ligoninės aplinkos ir personalo elgesio reikšmė emocinei pacientų būklei. Kaip gydymas taikyta hidroterapija (vonios, drėgni apklotai). Reikšmingi buvo medikamentiniai gydymo metodai, skirti simptominiam gydymui, alternatyvi medicina, pvz., urinoterapija (naudotas nėščiųjų šlapimas, kaip manyta, teigiamai veikė centrinę nervų sistemą). Kadangi tarpukario Europoje efektyvių psichotropinių vaistų dar nebuvo atrasta, moderniausiu šizofrenijos gydymu laikyta insulino komų terapija, kuri taikyta ir Vilniaus Stepono Batoro universiteto Psichiatrijos ir Neurologijos klinikos pacientams. Ligoniams kasdien buvo leidžiamos vis didėjančios insulino dozės, siekiant sukelti hipoglikemines būkles. Vilniaus psichiatras Michał Marzyński (1900-1970) 1937 m. publikacijoje apibendrino trijų metų gydymo insuliniu rezultatus: analizuoti 127 šizofrenija sirgusių pacientų atvejai, kurių gydymo metu iš viso sukelti 2 396 hipoglikeminiai šokai. Pacientų amžius svyravo tarp 20 ir 40 metų. Ryškiausias gydymo efektas stebėtas ankstyvose ligos stadijose – pacientams, sirgusiems 1–6 mėn., ryškus pagerėjimas nustatytas iki 41,8 proc. atvejų, tuo tarpu sergantiems ilgiau nei 1 metus, teigiamas efektas siekė tik 5,2 proc. Vilniaus psichiatrai padarė išvadą, kad svarbiausias prognostinis veiksnys – ligos trukmė iki gydymo pradžios; insulino komų terapijos metodo efektyvumas vertintas nevienareikšmiškai.

Išvados. Tarpukariu Vilniaus ir kitų Europos miestų psichiatrai taikė nemedikamentines (pacientų švietimas, socialinių įgūdžių lavinimas, darbo terapija), alternatyvias (urinoterapija) ir medikamentines (insulino komų terapija) gydymo priemones. Tarpukario Vilniaus psichiatrija sekė Europos medicinos tendencijas.

Raktažodžiai. Tarpukaris; Vilnius; psichiatrija; gydymas; insulino komų terapija.